

REGULATORISCHE ACCOUNTINGREGELS 2024

TenneT TSO B.V.

- Netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet, als bedoeld in artikel 10, eerste lid, van de Elektriciteitswet 1998
- Netbeheerder van het net op zee, als bedoeld in artikel 15a, eerste lid, van de Elektriciteitswet 1998

Den Haag, mei 2025

Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	Achtergrond	3
1.2	Juridisch kader	3
1.3	Doelstellingen	4
1.4	Reikwijdte RAR TenneT	4
1.5	Aanpassing	5
1.6	Accountantscontrole	5
2	Algemene grondslagen	5
2.1	Activiteiten/taken	5
2.2	Grondslagen financiële verslaggeving	6
2.3	In aanmerking te nemen beginselen	8
2.4	Verdeelsleutels	9
2.5	Interne verrekenprijzen	10
2.6	Rubricering en toelichting	11
3	Vaste Activa	12
3.1	Algemeen	12
3.2	Immateriële vaste activa	16
3.2.1	Inleiding en begripsbepaling	16
3.2.2	Waardering immateriële vaste activa	17
3.2.3	Rubricering en toelichting	17
3.3	Materiële vaste activa	17
3.3.1	Inleiding en begripsbepaling	17
3.3.2	Activa in aanbouw en Projectprocedure investeringen	17
3.3.3	Waardering materiële vaste activa	19
3.3.4	Rubricering en toelichting	22
4	Kosten en Opbrengsten	23
4.1	Kosten	23
4.1.1	Vermogenskostenvergoeding	23
4.1.2	Operationele kosten	23
4.1.3	Rubricering en toelichting operationele kosten	24
4.2	Opbrengsten	27
4.2.1	Rubricering en toelichting opbrengsten	28
	Bijlage: Inhoudelijke wijzigingen t.o.v. de RAR TenneT 2022	29

1 Inleiding

1.1 Achtergrond

1. Ingevolge artikel 41a en artikel 42c, eerste lid, van de Elektriciteitswet 1998 (hierna: E-wet) stelt de Autoriteit Consument en Markt (hierna: de ACM) de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering (hierna: x-factor) respectievelijk vast voor de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet en het net op zee, TenneT TSO B.V. (hierna: TenneT). Op basis van de hoogte van de x-factor stelt de ACM vervolgens voor de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet de transporttarieven vast. In deze transporttarieven verrekent de ACM ook de kosten voor het verrichten van systeemtaken door TenneT. Op basis van de hoogte van de x-factor stelt de ACM de toegestane inkomsten vast voor de netbeheerder van het net op zee.
2. Om de juiste gegevens (hierna: reguleringsdata¹) te verkrijgen ten behoeve van door de ACM te nemen besluiten is een standaard voor financiële verslaggevingregels noodzakelijk. De in deze standaard opgenomen financiële verslaggevingregels moeten zo nauw zijn gedefinieerd dat de opgevraagde gegevens uniform, voor één uitleg vatbaar en goed vergelijkbaar zijn. De regulatorische accountingregels TenneT (hierna: RAR TenneT) geven invulling aan de standaard voor financiële verslaggevingregels. Aan de hand van deze standaard vult TenneT de CODATA-module reguleringsdata in, waarin de gegevens en inlichtingen zijn opgenomen die de ACM gebruikt bij het opstellen van de relevante besluiten voortvloeiend uit het wettelijke kader.
3. Deze RAR TenneT 2024 vervangt de RAR TenneT 2022 en is van kracht voor verslagjaren die aanvangen op of na 1 januari 2024, of totdat de ACM een nieuwe versie van deze RAR vaststelt.
4. In de bijlage is een overzicht opgenomen van de inhoudelijke wijzigingen ten opzichte van de regels zoals opgenomen in de RAR TenneT 2022.

1.2 Juridisch kader

5. Op grond van artikel 6b, eerste lid, van de Instellingswet Autoriteit Consument en Markt heeft de ACM de bevoegdheid om gegevens en inlichtingen op te vragen bij netbeheerders die nodig zijn voor uitvoering van haar wettelijke taken. Op basis van artikel 43 van de E-wet is een netbeheerder verplicht, voor zover het de taken van de netbeheerder bedoeld in artikel 16 en artikel 16a, van de E-wet betreft, een afzonderlijke boekhouding te voeren. Op basis van deze

¹ De term reguleringsdata sluit niet uit dat de ACM in andere informatieverzoeken gegevens en inlichtingen opvraagt die eveneens voor de regulering worden gebruikt.

boekhouding dient verslaglegging over de reguleringsdata plaats te vinden. Voor de uitvoering van haar taak, bedoeld in artikel 41 (landelijk hoogspanningsnet) en artikel 42b (net op zee) van de E-wet, acht de ACM het noodzakelijk dat de reguleringsdata van TenneT over de jaren heen vergelijkbaar zijn. De ACM heeft hiertoe de RAR TenneT opgesteld.

6. De ACM heeft haar bevoegdheid om, op basis van artikel 6b, eerste lid, van de Instellingswet Autoriteit Consument & Markt de gegevens en inlichtingen op te vragen, ingevuld met de Beleidsregel Regulatorische Accountingregels 2004. Deze beleidsregel heeft betrekking op de bevoegdheid van de ACM om de gegevens en inlichtingen over enig jaar, voorzien van een controleverklaring, op te vragen.

1.3 Doelstellingen

7. In de RAR TenneT dient een set van financiële verslaggevingsregels en definities te worden vastgelegd die eenduidig te interpreteren zijn. Door gebruik te maken van de RAR TenneT zijn financiële gegevens van TenneT over de jaren heen goed meetbaar en vergelijkbaar.
8. Een tweede doelstelling is het zoveel mogelijk beperken van de administratieve last voor TenneT. De ACM tracht dit te bereiken door werkbare financiële verslaggevingregels op te stellen en de financiële verslaggevingregels zoveel mogelijk aan te laten sluiten bij de huidige verslaggevingpraktijk van TenneT.

1.4 Reikwijdte RAR TenneT

9. De in de RAR TenneT vastgelegde set van financiële verslaggevingregels en definities heeft betrekking op alle financiële gegevens die benodigd zijn om de wettelijke taken en bevoegdheden die de ACM heeft ten aanzien van TenneT uit te kunnen voeren. De RAR TenneT dienen primair voor gegevens en inlichtingen ten behoeve van de tarief- en inkomstenregulering die de ACM hanteert. Ook kunnen de RAR TenneT dienen voor de opvraag van andere al dan niet periodiek terugkerende (financiële) dataverzoeken.
10. De RAR TenneT zijn een standaard voor financiële verslaggevingregels. Dientengevolge hebben de RAR TenneT slechts betrekking op financiële gegevens en bepaalde niet-financiële gegevens. Gegevens met betrekking tot kwaliteitsaspecten van dienstverlening voor gereguleerde taken worden niet op basis van de RAR TenneT vastgelegd.

1.5 Aanpassing

11. Voortschrijdend inzicht en evaluatie van de werkbaarheid van de RAR TenneT kunnen aanleiding zijn om de RAR TenneT aan te passen. Verder kunnen wetswijzigingen en/of aanpassingen van de reguleringsmethodiek leiden tot een verandering van de informatiebehoefte.
12. Indien de ACM voornemens is wijzigingen met significante betekenis in de RAR TenneT door te voeren, zal zij TenneT hierover consulteren.
13. Indien de RAR TenneT in de opvatting van TenneT of diens accountant niet of niet duidelijk voorzien in een bepaalde situatie treedt TenneT al dan niet gezamenlijk met diens accountant in overleg met de ACM. Uit dat overleg voortkomende standpunten worden schriftelijk gecommuniceerd door de ACM en zijn te beschouwen als een aanpassing van de RAR TenneT.

1.6 Accountantscontrole

14. De reguleringsdata dienen te worden gecontroleerd door een door TenneT aan te wijzen onafhankelijke accountant. Deze accountant dient de opgevraagde modules c.q. gegevens te voorzien van een controleverklaring. De eisen die aan de accountantscontrole worden gesteld zijn vastgelegd in een auditinstructie die deel uitmaakt van het informatieverzoek reguleringsdata.

2 Algemene grondslagen

2.1 Activiteiten/taken

15. De wettelijke taken die TenneT moet uitvoeren op basis van verplichtingen in de wet staan voor elektriciteit gedefinieerd in artikel 16 van de E-wet. De wettelijke taken die omschreven zijn in artikel 16, eerste lid, en in artikel 16, tweede lid, van de E-wet zijn respectievelijk te omschrijven als de transporttaken en de systeemtaken voor de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet. De wettelijke taken die omschreven zijn in artikel 16, eerste lid jo. artikel 16, zestiende lid, van de E-wet zijn te omschrijven als de transporttaken voor de netbeheerder van het net op zee. In het vervolg van deze RAR TenneT wordt aan deze taken gerefereerd voor het afbakenen van taakgebieden waarvoor in de reguleringsdata gegevens worden opgevraagd.
16. De reguleringsdata die via deze RAR TenneT worden geadministreerd en (zo veel mogelijk gecombineerd) uitgevraagd bevatten gegevens over de transporttaken en de systeemtaken.

17. De reguleringsdata bevatten alleen data met betrekking tot Nederlandse activiteiten. Dit betekent dat TenneT geen investeringen of kosten opvoert die te relateren zijn aan activiteiten/taken die TenneT uitvoert in Duitsland. Tevens worden investeringen en kosten die TenneT ten laste brengt of heeft gebracht van de zogeheten “Derden Gelden” (waaronder veilingopbrengsten) niet opgenomen in de reguleringsdata. Ook andersom geldt dat investeringen en kosten die TenneT opneemt of op heeft genomen in de reguleringsdata niet ten laste worden gebracht van de Derden Gelden (waaronder veilingopbrengsten). De kapitaalkosten die gemoeid zijn met de NorNed-kabel vallen buiten de scope van de reguleringsdata. TenneT neemt de operationele kosten van de NorNed-kabel, met uitzondering van de inkoopkosten netverliezen, wel op in de reguleringsdata.

2.2 Grondslagen financiële verslaggeving

18. Bij het opstellen van deze RAR TenneT is zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij de in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor de financiële verslaggeving waaronder de International Financial Reporting Standards (hierna: IFRS).
19. TenneT dient de reguleringsdata in te vullen op basis van de in de RAR TenneT vastgelegde accountingregels, in aanmerking genomen het feit dat de in de RAR vastgelegde accountingregels kunnen afwijken van de in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor de financiële verslaggeving waaronder de IFRS.
20. Indien de RAR TenneT niet beschrijven hoe een gebeurtenis en de daaruit voortvloeiende transacties in de reguleringsdata dienen te worden verwerkt, treedt TenneT al dan niet gezamenlijk met diens accountant in overleg met de ACM hoe de reguleringsdata in deze situaties ingericht moeten worden. Uitgangspunt is dat in dergelijke situaties de reguleringsdata worden ingericht op basis van de IFRS. TenneT licht de situaties toe waarin het benodigd was om de reguleringsdata in te richten op basis van IFRS.
21. Indien door de ACM voor een specifiek taakgebied of organisatieonderdeel individuele accountingregels zijn vastgesteld die afwijken van de in dit hoofdstuk beschreven generieke accountingregels, gelden de individuele accountingregels boven de generieke accountingregels.
22. Verslaggevingsperiode
De verslaggevingsperiode van de reguleringsdata is gelijk aan een kalenderjaar, te weten van 1 januari tot en met 31 december.

23. Schattingen

Sommige items in de reguleringsdata kunnen niet nauwkeurig worden gewaardeerd maar kunnen slechts worden geschat. De schattingen dienen redelijk te zijn, gebaseerd op goed koopmansgebruik en consistent met voorgaande verslagperioden.

24. Vreemde valuta

De balansposten die worden uitgedrukt in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per balansdatum, tenzij specifieke posities zijn afgedekt met valutatermijntransacties. Een transactie in vreemde valuta gedurende de verslagperiode wordt in de reguleringsdata verwerkt tegen de koers die geldt op de transactiedatum.

25. Inflatie

TenneT levert in de reguleringsdata de financiële gegevens nominaal aan, op basis van de in de RAR vastgelegde accountingregels. Op deze wijze kan de ACM jaarlijks op een uniforme wijze de totale kosten van TenneT vaststellen. Hiertoe corrigeert de ACM de door TenneT verstrekte nominale gegevens voor in- en deflatie (hierna: gecorrigeerde gegevens). Deze in- en deflatiecorrecties worden uitsluitend door de ACM uitgevoerd.

26. Foutherstel

Indien TenneT of diens accountant vóór de aanlevering van reguleringsdata over een verslaggevingsperiode materiële of niet-materiële fouten constateert, dan herstelt TenneT deze in de reguleringsdata van de betreffende verslaggevingsperiode vóór het aanleveren bij de ACM.

Indien TenneT ná het aanleveren van reguleringsdata (achteraf) vaststelt dat sprake is van een materiële fout in eerder ingediende reguleringsdata, dan stelt TenneT de ACM onverwijld op de hoogte en levert TenneT een complete invulmodule bij ACM aan met een toelichting op de herstelde materiële fout.

Een materiële fout in de reguleringsdata is een onjuistheid waardoor de reguleringsdata tekortschiet in het geven van het inzicht aan de ACM ten behoeve van de reguleringsdoeleinden. Schattingswijzigingen zijn geen fouten.

De materialiteit is afhankelijk van de omvang en de aard van de weglating of de onjuiste weergave, en wordt beoordeeld op basis van alle feiten en omstandigheden.² Van een materiële

² Bij de afweging of sprake is van een materiële fout beoordeelt de netbeheerder of de weglating of onjuiste weergave van posten, afzonderlijk of gezamenlijk, de economische beslissingen die ACM op basis van de reguleringsdata neemt, zou kunnen beïnvloeden.

fout kan sprake zijn bij een onjuiste verwerking, onjuiste waardering en/of resultaatbepaling, een onjuiste rubricering en/of presentatie dan wel een onjuiste of onvolledige toelichting.

2.3 In aanmerking te nemen beginselen

27. TenneT dient de volgende beginselen³ in ieder geval in aanmerking te nemen bij het invullen van haar reguleringsdata.
28. Het *toerekenings- en causaliteitsbeginsel*. Gevolgen van transacties en/of andere gebeurtenissen worden verwerkt wanneer deze transacties en/of andere gebeurtenissen zich voordoen en niet wanneer geldmiddelen worden ontvangen of betaald, en worden verwerkt in de reguleringsdata over de periode waarop ze betrekking hebben.
29. Het *voorzichtigheids- en realisatiebeginsel*. Winsten worden slechts genomen als zij op balansdatum zijn verwezenlijkt. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden vóór het einde van het boekjaar, worden in acht genomen, indien zij vóór het opmaken van de reguleringsdata bekend zijn geworden.
30. Het *matchingbeginsel*. Lasten die samenhangen met de verrichte prestaties dienen in beginsel te worden toegerekend aan de periode waarin de baten die voortvloeien uit de prestaties zijn verantwoord. Dit mag echter niet leiden tot de verwerking van balansposten in strijd met het voorzichtigheidsbeginsel.
31. Het *continuïteitsbeginsel*. De reguleringsdata worden ingevuld in de veronderstelling dat de continuïteit van de onderneming gewaarborgd is en dat zij haar bedrijf in de afzienbare toekomst zal voortzetten.
32. *Bestendige gedragslijn*. De reguleringsdata geven op een stelselmatige wijze de samenstelling van de activaposten en de samenstelling en de grootte van de totale kosten op het einde van het boekjaar respectievelijk van het lopende boekjaar weer. Een bestendige gedragslijn houdt voorts in dat geen activering plaatsvindt van bestedingen (uitgaven, rekening houdend met verplichtingen) die in eerdere jaren als kosten zijn verantwoord in de reguleringsdata. Indien voor een gebeurtenis de mogelijkheid bestaat om een onttrekking aan een voorziening te laten plaatsvinden mag deze gebeurtenis niet als kosten worden verantwoord.

³ Deze zijn mede ontleend aan het Stramien voor de opstelling en vormgeving van jaarrekeningen (NL-GAAP) en het Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statements (IFRS).

2.4 Verdeelsleutels

33. Kosten en activa worden in eerste instantie toegerekend aan de taken of activiteiten waarop deze betrekking hebben, op basis van aantoonbare causaliteit ('directe kosten').
34. Kosten en activa die niet causaal verband houden met en daardoor niet direct kunnen worden toegerekend aan taken of activiteiten ('indirecte kosten'), worden alsnog toegerekend aan activiteiten en segmenten⁴ door toepassing van verdeelsleutels. Hierbij worden de volgende criteria in acht genomen:
- Reflectie inzet productiemiddelen: de verdeelsleutels per kostensoort dienen zo veel mogelijk de inzet van de onderliggende 'productiemiddelen' te reflecteren en niet te zijn ontleend aan bijvoorbeeld de draagkracht van afnemers, de omzet⁵, prijselasticiteit van de vraag, etc. De inzet van een productiemiddel (waaronder arbeid) komt tot uitdrukking in een (aantal) logische kenmerk(en) waarmee dat productiemiddel, en met name de variaties in de inzet daarvan, in de regel wordt c.q. worden geduid (bijvoorbeeld: bestede uren, ruimtegebruik, benutte capaciteit, getransporteerde volumes, netlengte, etc.).
 - Verdeelsleutels dienen consistent (door de tijd, eenduidig voor verschillende tariefcategorieën, eenduidig voor verschillende toepassingen), afdoende beargumenteerd en toereikend gedocumenteerd te zijn.
 - De toepassing van verdeelsleutels is transparant. Dit wil zeggen dat duidelijk is welke indirecte kosten door middel van verdeelsleutels worden toegerekend, wat de samenstelling (parameters) van de verdeelsleutels is en welke onderliggende waarden zijn gebruikt voor de berekening van de verdeelsleutels.
35. Ten behoeve van een juiste kostentoerekening gelden de voorgaande twee randnummers eveneens voor de kostentoerekening vanuit een ander niveau (bijvoorbeeld netwerkbedrijf, netbeheerder of zusterbedrijf) naar de genoemde taken in randnummers 15 tot en met 0.
36. Nadere toelichting verdeelsleutels: uurtarieven
Uurtarieven mogen gebaseerd zijn op voorcalculatorische kosten. TenneT specificeert de ontwikkeling van de uurtarieven in vergelijking met het voorgaande jaar kwantitatief in de toelichting op de reguleringsdata (het zogeheten grondslagendocument), indien een uurtarief meer dan 5% is gestegen ten opzichte van het voorgaande jaar.

⁴ Transporttaken van het landelijk hoogspanningsnet op HS-netten: TO110/150, of transporttaken van het landelijk hoogspanningsnet op EHS-netten: TO 220/380, of systeemtaken: SO, of transporttaken van het net op zee

⁵ Kostentoerekening op basis van omzetverhoudingen is een veel gebruikte toerekeningbasis. Echter, aangezien de kostentoerekening in dit geval is bedoeld als basis voor de tariefstelling (die leidt tot de omzet), zou sprake zijn van een vicieuze cirkel.

37. Nadere toelichting verdeelsleutels: consistentie

Ter waarborging van een juiste toerekening aan het tariefgereguleerde domein, dient de ACM de door de netbeheerders toegepaste verdeelsleutelsystematiek te kunnen controleren en – indien nodig – te herrekenen. Als TenneT wijzigingen wil doorvoeren in de verdeelsleutelsystematiek waarbij de consistentie met voorgaande jaren zou wijzigen én die een verschil in toerekening opleveren groter dan EUR 300.000, dan bespreekt TenneT deze met ACM vóór het indienen van reguleringsdata waarin de wijzigingen zijn doorgevoerd.

38. Nadere toelichting verdeelsleutels: consistentie (grondslagendocument)

TenneT zet gevolgen van wijzigingen in de verdeelsleutelsystematiek met een redelijke mate van detaillering in de reguleringsdata uiteen. Het gaat hierbij in ieder geval om wijzigingen ten opzichte van het voorgaande verslaggevingsjaar die de vereiste consistentie wijzigen en daardoor op basis van het voorgaande randnummer vooraf besproken zijn met ACM.

2.5 Interne verrekenprijzen⁶

39. Indien TenneT goederen of diensten betreft van groepsmaatschappijen dienen de financiële transacties die hieruit voortvloeien in de reguleringsdata te zijn opgenomen op basis van marktconforme prijzen ('at arm's length'), tarieven en voorwaarden. Hiervan wordt geacht sprake te zijn indien:

- TenneT de bedoelde goederen of diensten heeft afgenomen tegen dezelfde of vergelijkbare prijzen, tarieven en voorwaarden als die zijn gehanteerd voor andere groepsmaatschappijen;
- de omvang van de interne verrekeningen die TenneT verantwoordt uit hoofde van de levering van de goederen en/of diensten door groepsmaatschappijen, in verhouding is met de mate waarin TenneT de goederen of diensten van de leverende groepsmaatschappij heeft afgenomen;
- de prijzen en tarieven die door de leverende groepsmaatschappij aan TenneT in rekening zijn gebracht voor de levering van goederen of diensten zijn gebaseerd op de werkelijk daaraan toe te rekenen kosten, eventueel verhoogd met een naar redelijkheid en billijkheid vastgestelde marge die niet wezenlijk⁷ uitgaat boven een marge die in het handelsverkeer gebruikelijk is voor desbetreffende goederen of diensten.

40. Het vervaardigen van materiële vaste activa of het plegen van onderhoud kan TenneT zelf uitvoeren, uitbesteden aan een onafhankelijke derde onderneming of uitbesteden aan een gelieerde onderneming, bijvoorbeeld een infrabedrijf. In het geval van uitbesteding aan een

⁶ Het gestelde in artikel 18 van de E-wet blijft onverminderd van kracht.

⁷ Voor wat betreft de betekenis van het begrip 'wezenlijk' in deze RAR dient te worden aangesloten bij de regelgeving omtrent accountantscontrole van financiële informatie.

gelieerde onderneming is het vorige randnummer niet van toepassing en wordt de interne vervaardigingsprijs⁸ van de gelieerde onderneming gebruikt om materiële vaste activa te activeren.

2.6 Rubricering en toelichting

41. TenneT rubriceert en licht de reguleringsdata toe met inachtneming van de indeling in de invulmodule en de paragrafen rubricering en toelichting in hoofdstuk 3 (vaste activa) en hoofdstuk 4 (kosten en opbrengsten).⁹

⁸ Het begrip vervaardigingsprijs wordt verder uitgewerkt in hoofdstuk drie.

⁹ Hierdoor worden dubbele richtlijnen in RAR TenneT en invulmodule voorkomen.

3 Vaste Activa

3.1 Algemeen

42. Een vast actief wordt gedefinieerd als een uit gebeurtenissen in het verleden voortgekomen middel waarover TenneT de beschikkingsmacht heeft, dat zij in gebruik heeft genomen en waaruit in de toekomst naar verwachting economische voordelen naar TenneT zullen vloeien. Tevens moet voldaan zijn aan de voorwaarde dat de kostprijs van een vast actief betrouwbaar kan worden vastgesteld. Deze RAR TenneT gebruiken het woord 'bestedingen' als equivalent voor het IFRS begrip 'kostprijs van een vast actief'.¹⁰
- Ten aanzien van de Strategische Herstellvoorraad uit hoofde van artikel 16, eerste lid, onder q van de E-wet geldt de vereiste van ingebruikname niet. Immers deze voorraad dient door TenneT te worden aangehouden om haar netten te beschermen tegen mogelijke invloeden van buitenaf. Van ingebruikname is geen sprake totdat de voorraad ingezet wordt met bovenstaand doel. Naast voorgenoemde Strategische Herstellvoorraad is ook sprake van Strategische Voorraad. Onder IFRS wordt Strategische Voorraad eveneens als vast actief verantwoord. Van ingebruikname is geen sprake totdat deze voorraad ingezet wordt.
43. Op 1 januari 2019 is International Accounting Standard (IAS) 17 vervangen door IFRS 16. Dit houdt in dat het onderscheid tussen operational en financial lease niet meer bestaat. Leases in scope van IFRS 16 moeten geactiveerd worden (als right of use asset). Voor de reguleringsdata vanaf 2019 is in overleg met de netbeheerders het volgende besloten:
- de in de reguleringsdata opgenomen investeringen/activa bevatten géén investeringen/activa die in scope van IFRS 16 vallen;
 - de netbeheerder verwerkt de facturen voor leases in scope van IFRS 16 in de operationele kosten.
44. Realisatie en ingebruikname
- Naar de mening van de ACM kunnen, in beginsel, bestedingen betrouwbaar worden vastgesteld indien de onderliggende prestatie(s) zijn gerealiseerd. Hieronder verstaat de ACM dat de desbetreffende investeringen (c.q. componenten daarvan) inhoudelijk zijn afgerond en door TenneT in gebruik zijn genomen. Bovendien dienen de betreffende bestedingen te zijn geboekt in de financiële administratie van TenneT en dienen deze te zijn gebaseerd op facturen of andere, relevante, onderliggende documentatie.

¹⁰ Het begrip bestedingen is hetzelfde als uitgaven rekening houdend met de verplichtingen. Zo leidt een factuur voor de aanleg van een leiding in december van jaar t tot (indien in gebruik genomen) een activeerbaar bedrag in jaar t, waarbij de uitgaaf (betaling van de factuur) plaatsvindt in januari van jaar t + 1.

Voor de ingebruikname (IBN) van een asset dat onderdeel wordt van het netwerk geldt voorts dat het betreffende vast actief is overgedragen aan de afdeling Systems Operations en daarmee onder verantwoordelijkheid van Systems Operations valt. Bij zogeheten 'geknipte' oplevering dient er tevens minimaal sprake te zijn van een verbinding tussen twee stations. Als bewijs voor de overdracht aan Systems Operations levert TenneT bij alle wettelijk uitgezonderde investeringen een kopie van het bijbehorende ingebruikname formulier (het zogeheten Aqua P8-formulier aan de ACM op¹¹. Voor de netbeheerder op zee geldt dat TenneT bij alle wettelijk uitgezonderde investeringen de op IBN gedateerde en ondertekende verklaring van oplevering (grid readiness verification)¹² en het TERRA T20 formulier aanlevert.

45. Classificatie typen activa

De vaste activa bestaan uit diverse onderdelen die separaat van elkaar worden bepaald:

- a. EHS oud: de activa voor extra hoogspanningsnetten die zijn aangeschaft of in gebruik zijn genomen voorafgaand aan de regulering door de ACM, dat wil zeggen voor 1 januari 2001;
- b. EHS nieuw: de activa voor extra hoogspanningsnetten die zijn aangeschaft of in gebruik zijn genomen op 1 januari 2001 of later;
- c. HS oud: de activa voor hoogspanningsnetten die zijn aangeschaft of in gebruik zijn genomen voorafgaand aan de regulering door de ACM, dat wil zeggen voor 1 januari 2001;
- d. HS 2007: de activa voor hoogspanningsnetten die TenneT na 2007 in beheer heeft gekregen, en die zijn aangeschaft of in gebruik zijn genomen tussen 1 januari 2001 en 31 december 2007;¹³
- e. HS nieuw: de Transportnet Zuid-Holland (TZH)-netten die zijn aangeschaft of in gebruik zijn genomen tussen 1 januari 2001 en 31 december 2007 en de activa voor hoogspanningsnetten die zijn aangeschaft of in gebruik zijn genomen op 1 januari 2008 of later;
- f. Systeemtaken: activa voor systeemtaken;
- g. Strategische Herstellvoorraad (hierna: SHV): activa voor strategische herstellvoorraden;
- h. Net op zee: activa in eigendom van de netbeheerder voor het net op zee;
- i. Strategische Voorraad: activa voor strategische voorraden.

46. Oude activawaarden

De gestandaardiseerde activawaarde (hierna: GAW) en de resterende afschrijvingstermijn van de EHS oud, HS oud en HS 2007 activa zijn voor TenneT separaat vastgelegd. De ACM berekent de jaarlijks gestandaardiseerde afschrijvingskosten voor de activawaarde van deze activacategorieën.

¹¹ Met uitzondering van hard- en software van het controlecentrum.

¹² Zie hiervoor het ontwikkelkader net op zee.

¹³ Het betreft de HS-netten van Liander (behalve gebied Randmeren), Enexis en DNWB. De HS-netten van TenneT Regionaal waren al in beheer bij TenneT.

47. Onderscheid wettelijk en niet-wettelijk uitgezonderde investeringen

Investerings in vaste activa bestaan uit wettelijk uitgezonderde investeringen en niet-wettelijk uitgezonderde investeringen. De niet-wettelijk uitgezonderde investeringen bestaan uit investeringen in aanleg of uitbreiding van het net en de daarbij behorende functionaliteit (hierna: uitbreidingsinvesteringen) en vervangingsinvesteringen.

48. Wettelijk uitgezonderde investeringen

Wettelijk uitgezonderde investeringen zijn de investeringen genoemd in artikel 20a en artikel 20d van de E-wet en investeringen die vallen onder de reikwijdte van artikel 41b, eerste lid, aanhef en onder e tot en met l, van de E-wet.

49. Uitbreidingsinvesteringen

Een niet-wettelijk uitgezonderde investering is een uitbreidingsinvestering als de investering een blijvende toename van de lengte, de capaciteit of de functionaliteit van het net ten behoeve van netgebruikers beoogt. Een investering gericht op het voorkomen of herstellen van een (tijdelijke) vermindering van de lengte, de capaciteit of de functionaliteit van het net is geen uitbreidingsinvestering. Een investering uitsluitend gericht op het verbeteren van de efficiency is geen uitbreidingsinvestering¹⁴.

50. Afloopinvesteringen

Afloopinvesteringen zijn componenten van grotere investeringen die worden opgeleverd na ingebruikname van desbetreffende grotere investeringen¹⁵. Bij ingebruikname van een investering neemt TenneT een schatting op voor de omvang van de afloopinvestering. Maximaal twee jaar na het jaar van ingebruikname van een investering verrekent TenneT het verschil tussen schatting en realisatie in de investering.

51. Strategische Herstelvoorraad

In de wet is opgenomen dat TenneT het elektriciteitsnetwerk dient te beschermen tegen invloeden van buitenaf (artikel 16, eerste lid, onder q, van de E-wet). Onder deze investeringen worden verstaan het aanleggen van een Strategische Herstelvoorraad (SHV). Dit is een voorraad bestaande uit goederen die kritisch zijn voor het herstel van de systemen in het geval van een calamiteit als gevolg van een invloed van buitenaf. De voorraad dient exclusief ter herstel van het betreffende systeem na een calamiteit als gevolg van een mogelijke invloed van buitenaf en is niet bedoeld voor de normale bedrijfsvoering. Een veelvoorkomend kenmerk van deze goederen is dat ze een lange levertijd hebben. Daarnaast betreft dit beschermingsmaatregelen tegen

¹⁴ Dit randnummer is een nadere invulling van artikel 1 van de Regeling melding aanleg- of uitbreidingsinvestering.

¹⁵ Voorbeelden zijn: a) te ontvangen facturen voor geleverde materialen en diensten b) er is sprake van geschillen tussen TenneT en de leverancier, bijvoorbeeld over facturen of garantiebepalingen c) bij oplevering geconstateerde gebreken dienen te worden hersteld of opgelost d) schades(waaronder zakelijk recht overeenkomsten en planschades).

invloeden van buitenaf zoals het plaatsen van hekwerken, het aanbrengen van ballistische bescherming en andere security maatregelen.

52. Strategische Voorraad

Strategische voorraad moet worden aangehouden om de leveringszekerheid te waarborgen aangezien voor kritische elementen van het elektriciteitsnet sprake is van lange levertijden. Deze voorraad dient voor het herstel van het systeem na een calamiteit in de normale bedrijfsvoering, hiervoor mag de Strategische Herstelvoorraad niet ingezet worden. Onder IFRS wordt deze strategische voorraad als vast actief verantwoord, deze werkwijze wordt gevolgd in de reguleringsdata. De financiële ondergrens die zal worden gehanteerd voor de strategische voorraad is een stuksprijs van het betreffende artikel van tenminste EUR 25k Investerings in uitbreidingen van het net, zoals het versneld aansluiten van klantvelden en strategische grondaankopen vallen expliciet niet onder de Strategische Voorraad.

53. Desinvesteringen

Er is sprake van een desinvestering indien een vast actief niet meer in gebruik is bij TenneT.

De opbrengsten die samenhangen met desinvesteringen bevatten alle opbrengsten (bijvoorbeeld vergoedingen, verkoopopbrengsten of subsidies) die aan een desinvestering zijn gerelateerd.

54. Nominale opgave desinvesteringen

Desinvesteringen dienen nominaal (dus in het prijspeil van het oorspronkelijke investeringsjaar) te worden opgegeven tegen de historische kosten. Onder historische kosten wordt verstaan de oorspronkelijke verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van derden ontvangen bijdragen.

TenneT verantwoordt opbrengsten van desinvesteringen in het prijspeil van het jaar waar de reguleringsdata betrekking op hebben.

55. Bijzondere waardevermindering

Bijzondere waardeverminderingen doen zich regulatorisch in beginsel niet voor, omdat de GAW een basis vormt voor het bepalen van de hoogte van de tarieven of toegestane inkomsten. Indien TenneT van mening is dat mogelijk sprake is van een bijzondere waardevermindering treedt hij in overleg met de ACM. Op basis van dat overleg neemt de ACM een standpunt in over het opnemen van de bijzondere waardevermindering in de reguleringsdata van TenneT. De reguleringsdata bevatten uitsluitend een bijzondere waardevermindering indien het standpunt van de ACM daar ruimte voor geeft.

56. Overname netten

TenneT verstrekt een toelichting voor de activa die zijn overgedragen aan of door een regionale netbeheerder. Deze toelichting bevat aard van de activa¹⁶, de GAW waartegen de overdracht plaatsvindt (indien bekend), de opbrengsten (overdrachtsprijs en eventuele andere opbrengsten), de resterende afschrijvingstermijn en de naam van regionale netbeheerder.

3.2 Immateriële vaste activa

3.2.1 Inleiding en begripsbepaling

57. Een immaterieel actief is een identificeerbaar niet-monetair actief zonder fysieke gedaante dat wordt gebruikt voor productie, aflevering van goederen of diensten, voor verhuur aan derden of voor administratieve doeleinden.
58. TenneT rubriceert investeringen in immateriële vaste activa als volgt:
- a) kosten van onderzoek en ontwikkeling;
 - b) (proces)automatisering;
 - c) overige immateriële vaste activa.
59. Onder (proces)automatisering vallen gekochte en zelfontwikkelde programmatuur. Software die niet separeerbaar is, bijvoorbeeld omdat deze software integraal onderdeel uitmaakt van een machine, valt onder de materiële vaste activa.
60. Niet alle uitgaven ter verkrijging, ontwikkeling, onderhoud of verbetering van immateriële vaste activa voldoen aan de criteria van activering. Indien de uitgaven niet voldoen aan de activeringscriteria dan dienen deze kosten te worden verantwoord als operationele kosten. De volgende uitgaven mogen in geen geval geactiveerd worden:
- Opstartkosten (kosten uit de onderzoeksfase);
 - Uitgaven voor trainingsactiviteiten;
 - Uitgaven voor reorganisatie van (een deel van) de onderneming; en
 - Jaarlijkse licentiekosten.
61. Goodwill¹⁷ wordt niet geactiveerd. Goodwill is namelijk per definitie geen actief dat wordt aangewend voor uitvoering van de wettelijke taken van TenneT.
62. Al dan niet intern ontwikkelde merken, logo's, klantenbestanden en gelijksoortige items dienen niet te worden geactiveerd.

¹⁶ Categorie (HS oud e.d.) en een korte omschrijving.

¹⁷ Definitie: conform IFRS. Dit geldt zowel voor zelf gekweekte als van derden verkregen goodwill.

3.2.2 Waardering immateriële vaste activa

63. De randnummers van paragraaf 3.3.3 zijn mutatis mutandis van toepassing op de waardering van de immateriële vaste activa.

3.2.3 Rubricering en toelichting

64. In de toelichting wordt van de opgenomen overige immateriële vaste activa de inhoud afdoende beschreven.

3.3 Materiële vaste activa

3.3.1 Inleiding en begripsbepaling

65. Onder materiële vaste activa worden activa verstaan die bestemd zijn om de uitoefening van de werkzaamheden van de rechtspersoon duurzaam te dienen. Voor de bepaling van hetgeen tot de materiële vaste activa dient te worden gerekend, is niet de juridische, maar de economische eigendom doorslaggevend.
66. Netwerken in economisch eigendom van een andere netbeheerder worden alleen in de reguleringsdata van desbetreffende netbeheerder opgenomen.
67. Onder gemeenschappelijke materiële vaste activa¹⁸ worden materiële vaste activa verstaan die door meerdere groepsmaatschappijen binnen de groep waarvan TenneT deel uitmaakt worden gebruikt. De economische eigendom is doorslaggevend voor opname onder de materiële vaste activa bij de netbeheerder. Activa die (gedeeltelijk) worden gebruikt door TenneT, maar waarvan het economisch eigendom berust bij een groepsmaatschappij, worden niet door TenneT als activa in zijn reguleringsdata opgenomen. De vergoeding die TenneT voor het gebruik betaalt, wordt in de reguleringsdata opgenomen onder de operationele kosten; deze vergoeding dient in overeenstemming te zijn met de bepalingen over interne verrekenprijzen in randnummer 39.

3.3.2 Activa in aanbouw en Projectprocedure investeringen

68. Activa in aanbouw of in bestelling maken geen deel uit van de GAW en mogen daardoor niet worden opgenomen in de reguleringsdata¹⁹.

Projectprocedure investeringen

¹⁸ Het gaat hier om terreinen, gebouwen, telecommunicatienet, computerapparatuur, (proces)automatisering en overige bedrijfsmiddelen.

¹⁹ Met uitzondering van tabel 1C 'projectprocedure investeringen'.

69. Projectprocedure investeringen zijn investeringen waarvoor de minister een Omgevingswet-projectbesluit heeft genomen, waarbij deze procedure alleen van toepassing is op de uitbreiding van het landelijk hoogspanningsnet, en naast uitbreiding ook voor de aanleg van het landelijk hoogspanningsnet zoals genoemd in artikel 20a, eerste lid, onderdeel c (hierna: projectprocedure investering). Projectprocedure investeringen komen op grond van artikel 41b, eerste lid, onder h en i, artikel 41c, zevende lid, van de E-wet en artikel 42d, eerste lid, onder d en e, van de E-wet in aanmerking voor de vergoeding van geschatte vermogenskosten en van geschatte kosten. De volgende investeringen worden gekwalificeerd als projectprocedure investeringen:
- een investering die valt onder het bereik van artikel 20a, eerste lid, van de E-wet, tenzij de minister gebruikt maakt van de bevoegdheid in artikel 20a, derde lid, van de E-wet en bepaalt dat de procedure van een Omgevingswet-projectbesluit niet van toepassing is; of
 - een investering waarbij de minister op grond van artikel 5.44, eerste lid, van de Omgevingswet een projectbesluit vaststelt; of
 - een investering voor de aanleg of uitbreiding van het net op zee op grond van artikel 20ca van de E-wet.
70. TenneT onderzoekt jaarlijks of een investering een projectprocedure investering is en meldt dit aan de ACM door het op te nemen in het tarieven- of inkomstenvoorstel. Voor projectprocedure investeringen wordt een vergoeding voor de gemaakte vermogenskosten in aanmerking genomen bij het vaststellen van de jaarlijkse tarieven of toegestane inkomsten. Wanneer een activum in de jaren vóór het eerste jaar dat een projectprocedure investering in de tarieven of toegestane inkomsten is opgenomen al in aanbouw was, dan dient TenneT de cumulatieve historische kosten primo (of op startdatum) en ultimo boekjaar (exclusief bouwrente vanaf 1 april 2016) van eerdere jaren door te geven.
71. Vermogenskosten projectprocedure investeringen
Vanaf 1 april 2016 dient TenneT geen bouwrente meer op te nemen in de activawaarden van een projectprocedure investering. In plaats hiervan ontvangt TenneT vanaf 1 april 2016²⁰ een vergoeding voor vermogenskosten via de tarieven of toegestane inkomsten.
72. De gerealiseerde vermogenskosten van projectprocedure investeringen worden vergoed via de tarieven of inkomsten. Om deze vermogenskosten te berekenen per projectprocedure investering gebruikt ACM de startdatum. De startdatum is de datum vanaf het moment dat het desbetreffende activum een projectprocedure investering is. TenneT berekent de cumulatieve aanschafwaarde van de projectprocedure investeringen overeenkomstig de waardering van de materiële vaste activa (paragraaf 3.3.3).

²⁰ 1 april 2016 is de datum van de inwerkingtreding van de Wet van 23 maart 2016 tot wijziging van de Elektriciteitswet 1998 (tijdig realiseren doelstellingen Energieakkoord), Stb.2016, 116.

73. Beoordeling voortgang projectprocedure investeringen

TenneT onderzoekt jaarlijks of een projectprocedure investering nog steeds de status van een projectprocedure investering heeft, en meldt dit aan de ACM door de controlevraag hierover in de invulmodule behorende bij het CODATA Informatieverzoek Reguleringsdata TenneT te beantwoorden. Als een investering niet meer de status van een projectprocedure investering heeft, dan krijgt TenneT geen vergoeding meer voor de desbetreffende vermogenskosten.

3.3.3 Waardering materiële vaste activa

74. Materiële vaste activa dienen te worden gewaardeerd op basis van historische kosten vanaf het moment dat aan de criteria voor activering is voldaan. Onder historische kosten wordt de prijsgrondslag verkrijgings- of vervaardigingsprijs verstaan.

75. Verkrijgingsprijs

De verkrijgingsprijs van een actief is de prijs waartegen het is verworven. De verkrijgingsprijs bestaat uit de aankoopprijs inclusief alle direct toe te rekenen bestedingen om het actief voor gebruik geschikt te maken. Direct toe te rekenen bestedingen zijn bv. invoerrechten, leveringskosten en plaatsingskosten. Boeten of rente wegens te late levering maken geen onderdeel uit van de verkrijgingsprijs.

76. Vervaardigingsprijs

Het begrip vervaardigingsprijs is van toepassing op intern vervaardigde activa. De elementen die deel uitmaken van de vervaardigingsprijs zijn conform de elementen die in International Accounting Standard 16 (IAS 16) onder de vervaardigingsprijs vallen.

Deze RAR onderscheiden de elementen in drie categorieën:

- a) directe kosten;
- b) rente voor niet-projectprocedure investeringen²¹;
- c) Asset retirement obligation.

Ad a. Directe kosten

Kosten worden als direct aangemerkt wanneer een aantoonbare causaliteit aanwezig is tussen de rechtstreeks toegerekende kosten en het vast actief. De volgende categorieën worden onderscheiden:

- a) materialen;
- b) interne uren; en
- c) diensten derden.

²¹ Rente wordt slechts geactiveerd indien een project onderhanden is.

De kosten van materialen worden opgenomen tegen inkoopprijs en bijkomende kosten exclusief een interne winstoverslag.

De kosten van interne uren als onderdeel van de vervaardigingsprijs zijn gebaseerd op een intern uurtarief exclusief een winstoverslag. Het intern uurtarief wordt berekend per tariefgroep (groepering van medewerkers). Het intern uurtarief bestaat uitsluitend uit:

- a. bruto-salaris
- b. werkgeverslasten (sociale premies, pensioenlasten)
- c. overige personeelskosten (o.a. reiskosten en opleidingskosten)
- d. directe werkplekgerelateerde kosten voor huisvesting en automatisering en
- e. indirecte werkplekgerelateerde kosten (o.a. telefoonkosten).

De kosten van diensten van derden worden opgenomen tegen inkoopprijs en bijkomende kosten. Bij inhuur van externen is tevens een overslag voor huisvesting en automatisering van toepassing.

Ad b. De regulatoire bouwrente (niet-projectprocedure investeringen vanaf 1 april 2016) wordt als volgt berekend:

Gemiddelde activawaarde * nominale WACC

- a. Aan materiële vaste niet-projectprocedure activa die in aanbouw zijn rekent TenneT financieringskosten (regulatoire bouwrente) toe ter grootte van de gemiddelde waarde van die niet-projectprocedure activa in dat boekjaar, vermenigvuldigd met de door de ACM vastgestelde nominale Weighted Average Cost of Capital (hierna: WACC) die in het betreffende boekjaar van toepassing is.

Niet-projectprocedure activum na 1 januari in aanbouw

- b. De gemiddelde waarde van niet-projectprocedure activa in aanbouw in een boekjaar, voor een niet-projectprocedure activum dat nog niet op 1 januari van een boekjaar maar wel op 31 december van datzelfde boekjaar in aanbouw is, is gelijk aan cumulatieve historische niet-projectprocedure kosten ultimo boekjaar, vóór rentetoerekening / 2.
- c. In het eerste boekjaar waarin het niet-projectprocedure activum in aanbouw is, wordt aangenomen dat de aanbouw is gestart op 1 juli²² van het boekjaar.

Niet-projectprocedure activum op 1 januari en 31 december in aanbouw

- d. De gemiddelde waarde van niet-projectprocedure activa in aanbouw in een boekjaar, voor een niet-projectprocedure activum dat zowel op 1 januari van een boekjaar als op 31

²² Uitsluitend voor het verslagjaar 2016 mag TenneT 1 januari in plaats van 1 juli hanteren als datum

december van hetzelfde boekjaar in aanbouw is, is gelijk aan (cumulatieve historische niet-projectprocedure kosten primo boekjaar inclusief bouwrente voorgaande jaren + cumulatieve historische niet-projectprocedure kosten ultimo boekjaar, vóór rentetoerekening) / 2.

Niet-projectprocedure activum in gebruik genomen voor 31 december

- e. De gemiddelde waarde van niet-projectprocedure activa in aanbouw in een boekjaar, voor een niet-projectprocedure activum dat op 1 januari van een boekjaar in aanbouw is en gedurende datzelfde boekjaar in gebruik is genomen, is gelijk aan (cumulatieve historische niet-projectprocedure kosten primo boekjaar inclusief bouwrente voorgaande jaren + cumulatieve historische niet-projectprocedure kosten op datum ingebruikname, vóór rentetoerekening) / 2.
- f. In het boekjaar waarin het niet-projectprocedure activum in gebruik genomen is, wordt regulatoire bouwrente berekend tot en met de maand van ingebruikname.

Ad c. De asset retirement obligation

De asset retirement obligation omvat bij de initiële verwerking de contante waarde van de verwachte ontmantelingskosten van het betreffende activum. Indien de IFRS verwerking in enig jaar na de initiële verwerking wijzigt als gevolg van aanpassingen in de volgende parameters voert TenneT in de regulatorische activawaardering een correctie door:

- a) Een verandering in de disconteringsvoet en/of;
- b) Een verandering in de inflatie en/of;
- c) Een verandering in de geschatte ontmantelingskosten.
- d) Een verandering in de termijn waarop de asset wordt ontmanteld.

TenneT moet eventuele wijzigingen in de disconteringsvoet, de gehanteerde inflatie en de geschatte ontmantelingskosten toelichten in het grondslagendocument, zoveel mogelijk voorzien van documentatie. De asset retirement obligation voor projectprocedure investeringen zal voor de eerste keer worden geactualiseerd op het moment dat de nacalculatie van de betreffende projectprocedure investering wordt uitgevoerd.

77. Bijdragen van derden

Van derden ontvangen bijdragen worden, met inachtneming van het matchingbeginsel, in mindering gebracht op de geactiveerde bestedingen. Het gaat hierbij in ieder geval om matching van materiële van derden ontvangen bijdragen, conform de matching die is toegepast in de jaarrekening van TenneT.

Voor de berekening van de bouwrente dienen de bijdragen van derden ook per jaarlaag toegerekend te worden, dat wil zeggen het jaar waarin deze bijdragen worden ontvangen. Voorbeelden van bijdragen van derden zijn subsidies, de voorfinanciering door derden die de

daadwerkelijke (bouw)rentelasten voor TenneT verlichten en eenmalige aansluitvergoedingen (EAV).

78. Waardering bij overname

Wanneer een materieel vast actief wordt verkregen bij een fusie of overname, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs op het moment van de overname. Indien het overgenomen actief reeds door de ACM wordt betrokken in haar reguleringsmethoden, vindt waardering plaats tegen de boekwaarde die de ACM hanteert op het moment van verkrijging.

79. Activering vs. onderhoud

Bestedingen na de ingebruikname van een gekocht of zelf vervaardigd actief (bijvoorbeeld de kosten voor groot onderhoud) dienen in principe als operationele kosten te worden verantwoord, tenzij:

- a) sprake is van afloopinvesteringen of;
- b) de lengte en/of capaciteit en/of functionaliteit toeneemt; of
- c) de levensduur van het actief toeneemt met minimaal vijf jaren.

Indien sprake is van één van de situaties onder a t/m c activeert TenneT de bestedingen, onder de voorwaarde dat de vaststelling van de bestedingen en de toerekening aan het actief op een betrouwbare wijze kunnen plaatsvinden.

3.3.4 Rubricering en toelichting

80. Rubricering

De materiële vaste activa dienen te worden gerubriceerd conform de indeling zoals opgenomen in de invulmodule.

81. Wettelijk uitgezonderde investering

TenneT neemt een wettelijk uitgezonderde investering voor transporttaken (EHS- en HS-netten en het net op zee) separaat op, voorzien van een toelichting met een beschrijving van het betreffende actief. Alle overige richtlijnen zijn onverkort van toepassing voor een wettelijk uitgezonderde investering.

82. Desinvestering nieuwe activa

Bij een desinvestering van EHS nieuw, HS nieuw, systeemtaken, Strategische Herstelvoorraad, Net Op Zee en strategische voorraad vermeldt TenneT het oorspronkelijke jaar van ingebruikname.

4 Kosten en Opbrengsten

4.1 Kosten

83. De totale kosten van TenneT bestaan uit kapitaalkosten op de GAW en operationele kosten. De kapitaalkosten bestaan uit de vermogenskostenvergoeding en afschrijvingen.

4.1.1 Vermogenskostenvergoeding

84. In de vermogenskostenvergoeding zijn de vennootschapsbelasting en financieringskosten opgenomen voor zowel het vreemd vermogen als het eigen vermogen.

85. De ACM berekent de vermogenskostenvergoeding.

4.1.2 Operationele kosten

86. Operationele kosten worden gedefinieerd als alle kosten die betrekking hebben op TenneT en toerekenbaar zijn aan de uitoefening van de taken (zoals beschreven in hoofdstuk 2) voor zichzelf, voor andere netbeheerders of voor anderen die recht van gebruik van een net hebben.

87. Correctie operationele kosten

De operationele kosten worden gecorrigeerd voor:

- a) geactiveerde productie eigen bedrijf;
- b) aan groepsmaatschappijen doorbelaste kosten (bijvoorbeeld detachering personeelsleden), voor zover die groepsmaatschappijen behoren tot de netwerkgroep van de netbeheerder; en
- c) overige opbrengsten.

Deze correcties zijn te beschouwen als negatieve kosten.

88. Tot de operationele kosten behoren niet:

- a. Afschrijvingen en vermogenskosten;
- b. Goodwill;
- c. financiële baten en lasten (rente);
- d. vennootschapsbelasting;
- e. transactiekosten voor financieringen (upfront fees voor underwriters, jaarlijkse fees voor kredietfaciliteiten en overhead kosten, zoals administratieve-, treasury- en juridische kosten om de vreemd vermogen portefeuille te beheren en kosten voor het hebben van een credit rating²³);
- f. door de ACM opgelegde boetes en 'last onder dwangsom' die aan TenneT of haar medewerkers zijn opgelegd;

²³ Zie Brattle, *The WACC for the Dutch TSOs, DSOs, water companies and the Dutch Pilotage Organisation*, 4 maart 2013, www.acm.nl.

- g. uitgekeerde compensatie bij ernstige storingen²⁴;
- h. toevoeging aan of onttrekking uit wettelijke reserves.

Deze kosten zijn van toepassing op kosten die TenneT rechtstreeks maakt en op soortgelijke kosten die op enige wijze zijn doorberekend aan TenneT door een groepsmaatschappij.

4.1.3 Rubricering en toelichting operationele kosten

89. Aansluiting met de jaarrekening

TenneT neemt in de toelichting een aansluiting op tussen de in de jaarrekening van TenneT TSO B.V. gerapporteerde total operating expenses en de operationele kosten voor de uitvoering van de transporttaken (EHS- en HS-netten) en systeemtaken voor de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet, en voor de uitvoering van de transporttaken (EHS-netten) voor de netbeheerder van het net op zee, zoals opgenomen in de reguleringsdata van hetzelfde boekjaar. Tevens geeft TenneT in de toelichting een verklaring op van de ontwikkeling van deze operationele kosten tussen het voorgaande en het huidige boekjaar.

90. Kosten voorzieningen

De kosten voor voorzieningen²⁵ zijn gelijk aan het saldo van dotaties aan en vrijvallen uit voorzieningen, met uitzondering van de voorziening amovering en sanering. Voor de voorziening amovering en sanering is sprake van twee situaties:

- a. De voorziening heeft niet geleid tot activering op grond van International Accounting Standard 16. In die situatie geldt dat de in de operationele kosten opgevoerde amoveringskosten gelijk zijn aan de bestedingen.
- b. De voorziening heeft wel geleid tot activering op grond van International Accounting Standard 16. Die situatie betreft de Asset Retirement Obligation, waarbij de reguleringsdata de IFRS verwerking volgt met uitzondering van de jaarlijkse rentetoevoeging die TenneT onder de operationele kosten dient te verantwoorden.

91. Verloop voorzieningen

TenneT specificeert het verloop van de voorzieningen in de toelichting. Specifiek voor de debiteuren geldt dat TenneT in de toelichting uiteenzet op welke wijze de totale afschrijving op debiteuren vanuit de op basis van IFRS gevoerde administratie is toegerekend aan de in de reguleringsdata opgenomen afschrijvingen op debiteuren. In de toelichting worden de dotaties aan en de vrijval van voorzieningen en de aard van de voorzieningen nader uiteengezet. TenneT specificeert het verloop van de voorziening amovering en sanering, voor de assets waarvoor een Asset Retirement Obligation is getroffen, per asset in het grondslagendocument.

²⁴ Krachtens de Netcode Elektriciteit.

²⁵ Het begrip voorzieningen in de RAR TenneT komt overeen met het begrip voorzieningen zoals dit in IFRS is gedefinieerd.

92. Voorziening dubieuze debiteuren - toelichting

In de toelichting op de post overige bedrijfskosten wordt het verloop (mutatieverslag)²⁶ van de voorziening dubieuze debiteuren weergegeven.

93. Voorziening dubieuze debiteuren - waardering

De hoogte van de voorziening dubieuze debiteuren en de daarmee samenhangende jaarlijkse dotaties en onttrekkingen zijn gebaseerd op de beoordeling door TenneT, ten tijde van het opstellen van de reguleringsdata, van de oninbaarheid van aanwezige vorderingen per balansdatum. Een indicatie voor oninbaarheid zijn betalingsproblemen bij afnemers, bijvoorbeeld indien sprake is van surseance van betaling. Bij de vorming van de voorziening dubieuze debiteuren zijn de algemeen geldende wettelijke bepalingen onverkort van toepassing.

94. Voorziening dubieuze debiteuren – geïncasseerde reeds afgeboekte vorderingen

Geïncasseerde reeds afgeboekte vorderingen worden ten gunste van de voorziening dubieuze debiteuren gebracht.

95. Wijziging berekenen en toewijzen indirecte kosten

In alle situaties waar sprake is van een wijziging in de wijze van berekenen en toerekenen van de indirecte kosten aan de in hoofdstuk 2.1 beschreven taken, dient in de toelichting een kwantitatieve en financiële onderbouwing te worden gegeven over de gevolgen van de wijziging op het onderhavige boekjaar.

96. Inter-TSO compensation en Multilateral remedial actions (tarievenmodule)

De kosten of opbrengsten van Inter-TSO Compensation en de kosten voor het door TenneT afroepen van multilateral remedial actions (MRA) voor het oplossen van transportbeperkingen dienen tot het moment van indienen van de reguleringsdata gebaseerd te zijn op gefactureerde prestaties. TenneT gebruikt daarnaast een redelijke schatting voor de op dat moment te verwachte kosten of opbrengsten voor Inter-TSO Compensation en te verwachte kosten voor MRA.

97. Belastingen

Onder belastingen vallen onroerende zaakbelastingen en gedoogbelasting. Gedoogbelasting (ook wel: degeneratiekosten) is een door een lokale overheid geheven belasting die netwerkbedrijven betalen voor graafwerkzaamheden in gemeentegronen voor het leggen of herstellen van

²⁶ Het mutatieverslag bevat minimaal het beginsaldo van de voorziening, de dotaties, de afboekingen en het eindsaldo.

leidingen. Deze belasting dient ter dekking van eventuele toekomstige herstelwerkzaamheden aan gemeentegrounden (bijvoorbeeld aan de weg of het wegdek). Beschadigingen aan de bodem onder de weg of het wegdek die gedurende het leggen of herstellen van leidingen ontstaan, kunnen op den duur schade aan het wegoppervlak of wegdek veroorzaken, die pas duidelijk wordt wanneer de werkzaamheden reeds zijn beëindigd. De belasting wordt berekend per vierkante kilometer aan oppervlakte van het gebied of per kilometer leiding, en wordt geheven wanneer de leiding in eerste instantie wordt gelegd en wanneer herstelwerkzaamheden worden ondernomen. Het geheven bedrag hangt doorgaans af van de kwaliteit van de ondergrond en is hoger naarmate de bodem er slechter aan toe is.

TenneT licht de ontwikkelingen van de belastingen toe.

98. Inkoop Energie & Vermogen

TenneT baseert de kosten voor inkoop Energie & Vermogen op de bepalingen uit de Meetcode Elektriciteit en de Netcode Elektriciteit (waaronder de wijzigingen op deze codes, zoals 103570/8).²⁷

99. Cobra onshore - offshore

TenneT rekent de kosten al naar gelang de aard toe aan onshore of offshore. Hierbij geldt dat kosten gerelateerd aan de onderzeese kabel aan offshore worden toegerekend en kosten gerelateerd aan de converter of de landkabel aan onshore.

100. Onderhoud

Onderhoud is het totaal van activiteiten met als doel het in een aanvaardbare conditie houden of terugbrengen van activa teneinde op korte en langere termijn de gevraagde mate van functionaliteit te borgen.

101. Redispatching²⁸

Redispatching is in Verordening (EU) 2019/943 als volgt gedefinieerd: 'Een maatregel, met inbegrip van beperking, die door één of meerdere transmissiesysteembeheerders of distributiesysteembeheerders wordt geactiveerd door een wijziging van het productie- en/of belastingspatroon teneinde de fysieke stromen in het elektriciteitssysteem te veranderen en fysieke congestie te verlichten of de systeemveiligheid op een andere manier te waarborgen'.

²⁷ Zie <http://wetten.overheid.nl> voor de meest recente Meetcode Elektriciteit.

²⁸ Kosten voor oplossen van transportbeperkingen.

TenneT verantwoordt de kosten voor redispatch/curtailment (zowel het op- als afregelen) als volgt²⁹:

- Indien deze kosten gerelateerd zijn aan het verlichten of oplossen van congestie op een 'critical network element' zoals opgenomen in de huidige CWE flow based capaciteitsberekening, of de toekomstige Core day-ahead capaciteitsberekening: conform Verordening (EU) 2019/943, Artikel 19 (lid 1) ten laste van de veilinggelden. Indien de veilinggelden in enig jaar niet toereikend zijn verwerkt TenneT deze kosten ten laste van de operationele kosten;
- De overige kosten voor redispatch/curtailment: ten laste van de operationele kosten (budget voor transportbeperkingen).

Om dubbeltellingen te voorkomen mag TenneT kosten maar één keer rapporteren: ofwel in het verslag veilinggelden, ofwel in de reguleringsdata.

4.2 Opbrengsten

102. De randnummers waar 'tarievenmodule' bij vermeld is hebben geen betrekking op de Codata module reguleringsdata.

103. Gerealiseerde volumes en omzetten (tarievenmodule)

Voor de gerealiseerde volumes van het boekjaar dient TenneT de werkelijke hoeveelheid in rekening gebrachte tariefdragers op te nemen. Dit levert de omzetgegevens op bij vermenigvuldiging van deze volumes met de door de ACM vastgestelde tarieven voor de taken van de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet en van het net op zee.

104. Nacalculatie prognose omzet aansluitdienst en meterhuur (tarievenmodule)

Voor de 'Nacalculatie prognose omzet aansluitdienst en meterhuur' dient TenneT, voor zowel de EHS- (220-380 kV) en HS- (110-150kV) netten, het verschil op te nemen tussen de geprognosticeerde opbrengsten die in de EHS- en HS-transporttarieven van het boekjaar zijn

²⁹ Deze systematiek zal worden heroverwogen zodra de Core TSO's een voorstel indienen voor amendering van de gecoördineerde capaciteitsberekeningsmethodologie van CCR Core overeenkomstig Artikel 20(2) van Verordening (EU) 2015/1222, conform artikel 5(5) van deze methodologie. Voor de nieuwe systematiek kan op dat moment wellicht aangesloten worden bij de kostendelingsmethodologie voor redispatching en compensatiehandel overeenkomstig Verordening (EU) 2015/1222, Artikel 74. Hierbij rekening houdend met de implementatie van gecoördineerde redispatching en compensatiehandel overeenkomstig Verordening (EU) 2015/1222, Artikel 35."

verwerkt en de werkelijke opbrengsten voor de EHS- en HS-aansluitdienst en meterhuur in het boekjaar.

105. Correctie prognoses op de omzet (tarievenmodule)

Voor de 'Correctie prognoses op de omzet' dient TenneT de verwachte omzet voor het boekjaar uit aansluitdiensten (de periodieke aansluitvergoeding) en meterhuur in te vullen voor EHS- (220-380 kV) netten en HS- (110-150kV) netten. De omzet dient als aftrekpost (negatieve waarde) ingevuld te worden.

106. Vrijval saldo onbalans (tarievenmodule)

TenneT dient voor de vrijval saldo onbalans in het boekjaar te vermelden. Dit is het (positieve) saldo van opbrengsten minus kosten uit de onbalansmarkt dat TenneT heeft opgebouwd (tot 1 augustus) en verwacht op te bouwen (vanaf 1 augustus tot en met 31 december) van het boekjaar. Hieronder vallen de opbrengsten minus de kosten van de onbalansmarkt zoals vermeld in artikel 3.9.9 van de SysteemCode. TenneT dient de verwachte resterende toevoegingen en onttrekkingen tot en met 31 december van het boekjaar nader te onderbouwen in de toelichting bij tarievenmodule voor het boekjaar.

107. Nacalculatie systeemdiensten (tarievenmodule)

TenneT dient het verschil tussen de geprognosticeerde (in rekening gebrachte) systeemdiensten en de werkelijke tarieven die de afnemers in de jaren 2011 t/m 2014 hebben betaald op te nemen.

108. Overige opbrengsten

Overige opbrengsten zijn opbrengsten die TenneT heeft gerealiseerd met uitzondering van:

- opbrengsten waarvoor de ACM een tarief voor heeft bepaald;
- opbrengsten desinvesteringen.

4.2.1 Rubricering en toelichting opbrengsten

109. Aansluiting met de jaarrekening

TenneT neemt in de toelichting een specificatie op van de opbrengsten, waaruit minimaal de in de opex gesaldeerde overige opbrengsten blijken.

Bijlage: Inhoudelijke wijzigingen t.o.v. de RAR TenneT 2022

Betreft	Onderwerp	Omschrijving verschil
	Projectprocedure investeringen	Vanwege inwerkingtreding van de Omgevingswet is de term <i>RCR-investering</i> niet meer van toepassing en daarom vervangen door <i>projectprocedure investering</i> . Ook is randnummer 69 hierdoor aangepast.
Rnr. 96 (oud)	Precario	Deze gemeentelijke precariobelasting is afgeschaft en daarom niet meer relevant. Daarom is dit onderdeel uit de RAR verwijderd.
Rnr. 42, 45, 51, 81.	Strategische voorraad	Vanaf de RAR 2024 is het voor TenneT toegestaan om investeringen die onder de strategische voorraad vallen op te nemen in haar investeringen.